

OHJEET VÄITÖSKIRJAN VASTAVÄITÄJÄLLE

OHJEET VIRALLISEN VASTAVÄITÄJÄN LAUSUNNON LAATIMISEEN

Vastaväittäjän lausunto koostuu väitöskirjan ja väitöstilaisuuden arvioinnista. Lausunto on lähtökohtana tiedekuntalle sen päättäessä väitöskirjatyön hylkäämisestä tai hyväksymisestä.

Tämän vuoksi on tärkeää, että vastaväittäjä lausunnossaan selvästi ilmaisee

1) väitöskirjatyön puutteet, 2) väitöskirjatyön ansiot, 3) selvän kantansa väitöskirjatyön hylkäämisestä tai hyväksymisestä.

Vastaväittäjän lausunto voi olla vapaamuotoinen, mutta soveltuvin osin siinä voi käyttää niitä kohtia, jotka on mainittu ohjeissa esitarkastajalle ([linkki](#)). Vastaväittäjän tulee sisällyttää lausuntoonsa lyhyt kuvaus ja arvostelu julkisesta tarkastuksesta ja tarkastustilaisuudessa käytetyistä muiden läsnäolijoiden puheenvuoroista.

Vastaväittäjän lausunto päättyy erilliseen yhteenvetoon. Siinä on syytä selvästi mainita, onko tarkastetun tutkimuksen aihe ollut relevantti, sen käsittely tieteellisen menetelmän kriteerit täyttävä ja väitöskirja muutoin omintakeinen ja täysipainoinen. Onko kyse aikaisempien tulosten varmentamisesta, aikaisemmin tehtyjen, mutta hajanaisten ja epävarmojen havaintojen täydentämisestä, vai tuodaanko väitöskirjassa oleellista uutta asianomaisen tieteenalan piiriin? Erityisesti on mainittava, jos väitöskirja sisältää ao. tutkimusalan piirissä keskeisen tärkeitä uusia havaintoja ja johtopäätöksiä.

Vastaväittäjä voi esittää väitöskirjalle kunniamainintaa. Perustelu kunniamaininnasta kirjataan vastaväittäjän lausunnon liitelomakkeeseen. Poikkeuksellisen ansiokkaalle väitöskirjatyölle voidaan asiantuntijoiden (vastaväittäjä, esitarkastajat) esitysten perusteella antaa kunniamaininta.

Vapaamuotoisen kirjallisen lausuntonsa ohella vastaväittäjää pyydetään täyttämään ja toimittamaan liitelomake (arvosanalomake) vastaväittäjän lausuntoon. Linkki liitelomakkeeseen on lähetetty lausuntopyynnön mukana.

OHJEET MENETTELYTAVOISTA VÄITÖSTILAISUUDESSA

1. Väitöstilaisuuteen saapuvat asianomaiset siten, että ensin saliin astuu ensin väittelijä, sitten kustos ja viimeisenä vastaväittäjä.

2. Miespuolinen väittelijä, kustos ja vastaväittäjä käyttävät frakkia ja mustia liivejä (tai univormua ilman kunniamerkkejä), naiset vastaavasti mustaa pitkähihaista pitkää pukua, jakkupukua tai housupukua. Väittelijä, kustos ja vastaväittäjä voivat myös sopia, että käytetään tummaa pukua. Naisilla on tällöin lyhyt jakkupuku tai housuasus. Kustos ja vastaväittäjä, mikäli heillä on tohtorin arvo, pitävät tohtorinhatun kädessään sisään mennessään ja salista poistuessaan. Ulkomailla valmistuneet käyttävät omaa tohtorinasuaan, johon saattaa kuulua viitta ja päähine.

3. Kun kaikki ovat asettuneet paikoilleen kustos avaa väitöstilaisuuden lausuen: ”Lääketieteellisen tiedekunnan määräämänä kustoksena julistan väitöstilaisuuden alkaneeksi.”

4. Väittelijä pitää seisaaltaan väitöskirjan aiheeseen johdattavan *lectio praecursorian*, joka saa kestää enintään 20 minuuttia. Esitys aloitetaan sanoin: ”Arvoisa kustos. Arvoisa vastaväittäjä. Arvoisat kuulijat”.
5. Tavaksi tullut painovirheiden oikaiseminen jätetään pois väitöstilaisuudesta. Väittelijä voi sen sijaan antaa vastaväittäjälle kirjallisen luettelon huomaamistaan virheistä ja myös monistuttaa luettelon yleisöä varten. Vastaväittäjä liittää luettelon tiedekunnalle jätettävään lausuntoonsa.
6. Alkajaisesityksen päätyttyä väittelijä lausuu: ”Pyydän Teitä, Arvoisa Professori (tai Dosentti jne.) lääketieteellisen tiedekunnan määräämänä vastaväittäjänä esittämään ne muistutukset, joihin katsotte väitöskirjani antavan aiheita”.
7. Vastaväittäjä esittää seisaaltaan lyhyen lausunnon, jossa hän käsittelee väitöskirjan aihepiiriä ja merkitystä tieteessä, ym. samantapaisia yleisluonteisia kysymyksiä. Lausunnon jälkeen vastaväittäjä ja väittelijä istuutuvat.
8. Varsinaisen tarkastuksen alkupuolella vastaväittäjä kohdistaa ensin huomion metodisiin ja yleisiin kysymyksiin, minkä jälkeen seuraa yksityiskohtainen tarkastus.
9. Vastaväittäjä saa käyttää tarkastukseensa enintään noin neljä tuntia, jotta mahdollisille ylimääräisille vastaväittäjille jää riittävästi aikaa. Jos tarkastus vie runsaasti aikaa, voidaan pitää tauko, jonka kustos ilmoittaa. Väitöstilaisuus kokonaisuudessaan saa kestää enintään kuusi tuntia.
10. Päätettyään tarkastuksen vastaväittäjä seisomaan nousten esittää loppulausuntonsa, jota väittelijä kuuntelee seisaaltaan.
11. Väittelijä esittää seisaaltaan kiitoksensa vastaväittäjälle.
12. Väittelijä kääntyy yleisön puoleen ja lausuu: ”Tämän jälkeen kehotan niitä arvoisia läsnäolijoita, joilla on muistuttamista tai muuta esitettävää väitöskirjani suhteen, pyytämään puheenvuoron kustokselta.”
13. Kustos johtaa puhetta jakaen puheenvuorot ja valvoen, että väittelijä saa vastata välittömästi kuhunkin huomautukseen ja ettei käytetyissä puheenvuoroissa siirrytä syrjään asiasta.
14. Kustos päättää seisomaan nousten väitöstilaisuuden lausuen: ”Väitöstilaisuus on päättynyt”.